

مالاریا

❖ جنس پلاسمودיום:

❖ مالاریا شایعترین بیماری انگلی دنیا است.

❖ سالانه ۵۰۰ - ۳۰۰ میلیون نفر به آن مبتلا می شوند (۸۰ درصد در کشورهای آفریقایی)

❖ و هر ساله ۱-۲ میلیون نفر جان خود را به علت ابتلا به آن از دست می دهند (۸۰ درصد بچه های زیر ۵ سال).

❖ **انکلهای مالاریای انسانی گونه هایی از جنس پلاسمودیوم و از رده ی اسپروزوا هستند که چرخه ی غیرجنسی (شیزوگونی) آنها در گلبول های قرمز مهره داران و چرخه ی جنسی (اسپروزوگونی) آنها در پشه ها صورت می گیرد.**

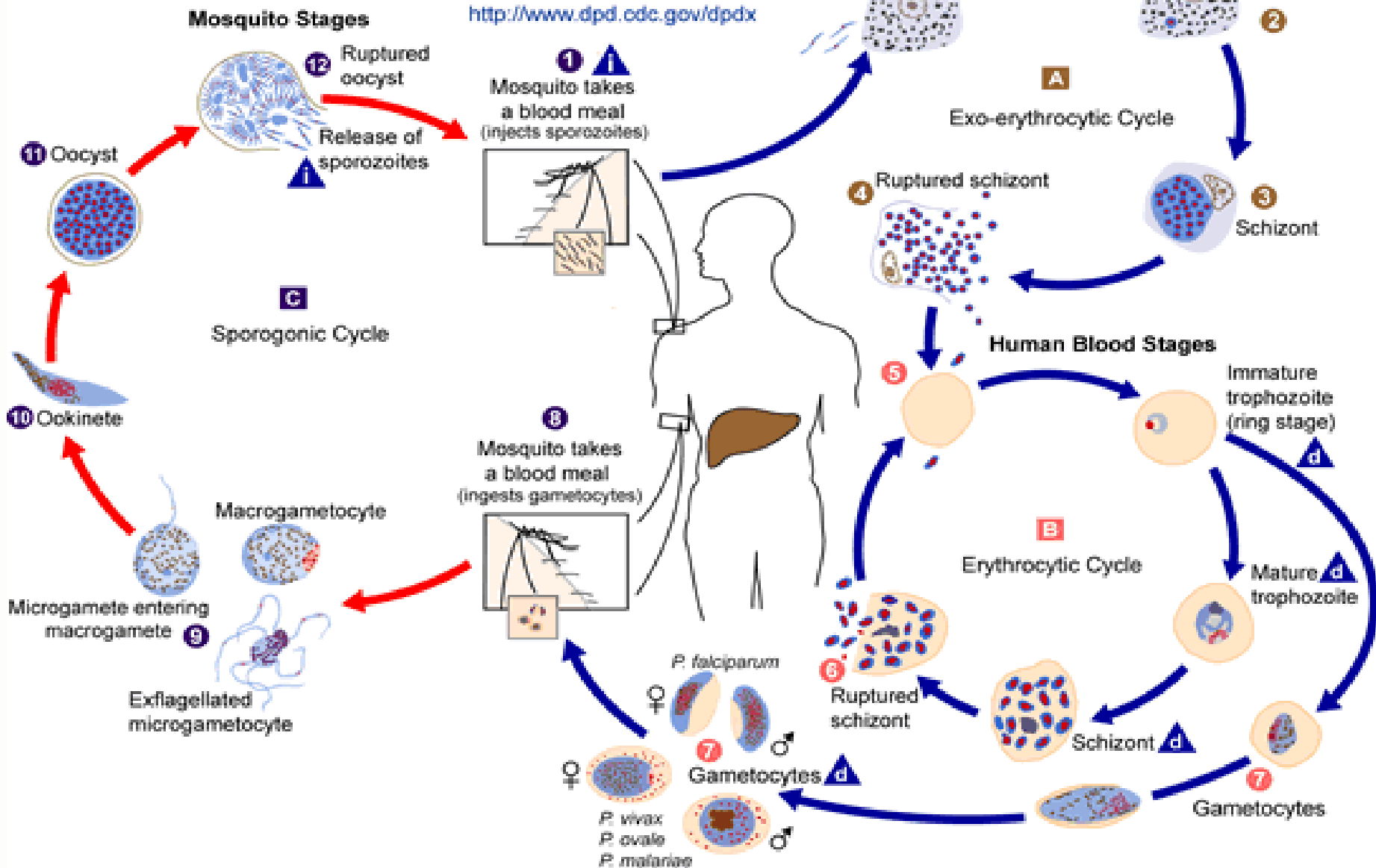
❖ **مالاریا، پالودیسم، تب گرمسیری و تب نوبه اسامی دیگر این بیماری هستند.**

چرخه زندگی

i = Infective Stage
d = Diagnostic Stage

<http://www.dpd.cdc.gov/dpdx>

❖ پلاسمودیوم فالسیپاروم بالاترین میزان انگل در خون
(پارازیتمی) را ایجاد می کند و گاهی ۴۰-۱۰٪ گلبول
های قرمز را آلوده می کند.

❖ پلاسمودیوم ویواکس و پلاسمودیوم اوواله ترجیحا سلول
های جوان را مورد حمله قرار می دهند،

❖ پلاسودیوم مالاریه انطباق ویژه ای با سلول های رسیده و پیرتر دارد در حالیکه پلاسودیوم فالسیپاروم، سلول ها را در هر سنی آلوده می کند.

❖ پلاسودیوم ویواکس شایع ترین گونه پلاسودیوم در ایران است.

❖ **عود تأخیری پلاسمودیوم ویواکس و مالاریه** احتمالاً ناشی از برخی اشکال انگل در سلولهای کبدی هستند که به صورت خفته باقی مانده و سپس رشد خود را از سر می گیرند .

❖ **اشکال خفته ی کبدی هیپنوزوایت نام دارند.**

❖ همزمان با افزایش تعداد انگل، فرد آلوده نشانه های
عمومی مختلفی نظیر سردرد، رخوت، دردهای مبهم
استخوانی و مفصلی، احساس لرز و تب را از خود بروز می
دهد.

❖ فواصل بین حملات تب معرف زمان لازم برای رشد اشکال غیر جنسی، از ورود مروزوئیت به داخل گلبول قرمز تا پاره شدن شیزونت است.

❖ این فاصله برای پلاسمودیوم ویواکس، پلاسمودیوم اوواله و پلاسمودیوم فالسیپاروم ۴۸ ساعت و برای پلاسمودیوم مالاریه ۷۲ ساعت است.

❖ بر این اساس مالاریای ویواکس « سه یک خوش خیم »

❖ فالسیپاروم « سه یک بدخیم »

❖ مالاریای ناشی از پلاسمودیوم مالاریه « چهار یک » نامیده می شود.

❖ از عوارض مزمن بیماری مالاریا می توان به بزرگیطحال
مناطق گرمسیری، لنفوم بورکیت و همینطور سندرم نفروتیک
اشاره نمود.

❖ بزرگیطحال مناطق گرمسیری و سندرم نفروتیک ناشی از
کمپلکسهای ایمنی می باشند.

❖ سایر عوارض که دال بر وجود مالاریای شدید هستند
عبارتند از:

تشخیص

❖ تشخیص قطعی مالاریا با شناسایی میکروسکوپی انگل در گسترش خونی صورت می گیرد.

❖ گامتوسیت گونه های مختلف ممکن است به طور مداوم در خون حضور داشته باشند ولی گامتوسیت پلاسمودیوم فالسیپاروم تا ۱۰ روز پس از شروع نشانه های بیماری دیده نمی شود.

❖ گسترش نازک خون حداقل باید ۱۵ دقیقه مورد بررسی قرار گیرد، در حالی که جستجوی ۵ دقیقه ای گسترش ضخیم، در صورت وجود انگل، آن را مشخص خواهد کرد.

❖ گسترش ضخیم مفیدترین روش جستجوی انگل مالاریا است.

مقاومت دارویی

❖ RI خفیف ترین شکل مقاومت، با پاک شدن اولیه ی انگل از خون و سپس بازگشت آن در عرض یک ماه پس از شروع درمان مشخص می شود.

❖ RII بیانگر کاهش تعداد انگل در خون پس از شروع درمان ولی عدم پاک شدن خون و افزایش مجدد تعداد انگل است.

❖ در RIII، شدیدترین شکل مقاومت، در طی درمان تعداد انگلها در خون نه تنها تغییر مهمی نمی کند بلکه افزایش هم نشان می دهد.

همه گیر شناسی

❖ شاخصطحال، معرف درصد کودکان بین ۹-۲ ساله ی دارایطحال بزرگ است.

❖ شاخص انگلی یک جمعیت عبارت از درصد کودکان ۹-۲ ساله ای است که در یک گسترش ضخیم خون آنها پلاسمودیوم دیده شود.

❖ کودکان به ویژه افراد بسیار کم سن در مناطق بسیار اندمیک، شاخص انگلی بسیار بالاتری نسبت به بزرگسالان نشان می دهند.

❖ در ایران ۲ منطقه عمده مالاریا وجود دارد:

❖ منطقه شمال رشته کوههای زاگرس و منطقه جنوب آن.

❖ در منطقه شمال پس از عملیات مبارزه سال ۱۹۵۰ مالاریا کنترل شده، و انتقال محلی اغلب صورت نمی گیرد و در صورتی که صورت بگیرد به شکل تجمعات کوچک بیماری می باشد.

❖ اغلب موارد مالاریا در این مناطق مربوط به بیماری می باشد که از سایر نقاط به این محل وارد شده اند.

❖ سرمای هوا همراه با کوتاه بودن عمر پشه ها و عدم مقاومت به حشره کش ها و زیر ساخت های بهتر اجتماعی و اقتصادی از علل عمده کنترل مالاریا در شمال زاگرس هستند.

❖ در منطقه جنوب شرایط مساعدتر آب و هوایی، مقاومت پشه ها به حشره کش ها، طولانی بودن فصل انتقال و فعالیت آنها (حتی تا ۱۲-۱۰) تنوع و مقاومت ناقلین و سطح اجتماعی و اقتصادی و بهداشتی پایین همه سبب شده اند که مالاریا به پناهگاه خوبی دست پیدا کرده باشد.

❖ در بخش غربی یعنی از بندرعباس به سمت بوشهر و فارس
مالاریا کنترل شده است اما در مناطق شرقی یعنی جنوب
استان سیستان و بلوچستان، شرق استان هرمزگان و جنوب
استان کرمان (کهنوج و جیرفت) هنوز مشکل مالاریا وجود
دارد.

❖ در ایران ۱۵ گونه مختلف از پشه آنوفل وجود دارد که ۷ گونه آنها قادر به انتقال بیماری مالاریا می باشد آنوفل

❖ آنوفل استفسی پشه ناقل غالب در ناحیه جنوبی زاگرس می باشد.

❖ تعداد موارد سالانه مالاریا در ایران تقریباً ثابت و بین ۵۰ تا ۱۰۰ هزار است.

❖ بر اساس شاخص انگلی می توان مناطق مختلف را به شکل هیپوآندمیک (کمتر از ۱۰ درصد)، مزوآندمیک (۱۱ تا ۵۰ درصد) و هیپرآندمیک (۷۵-۵۰ درصد طبقه بندی کرد.

پیشگیری

❖ دستکاری محیط زیست:

❖ خشک کردن مردابها و سایر اماکن تخمگذاری پشه ها جهت گرفتن منابع آب از پشه و عدم امکان تخمگذاری.

❖ مبارزه بالاروپشه:

❖ جهت این کار اغلب نفت و ترکیبات نفتی در مردابها و محل تخمگذاری پشه ریخته می شود که سبب آلودگی فراوانی می شود.

❖ روشهای مبارزه زیستی:

❖ شامل استفاده از ماهی گامبوزیا می باشد که لاروپشه را می خورد، البته این ماهی، تخم سایر ماهیها را نیز می خورد و سبب به خطر انداختن نسل آنها می شود.

❖ نوعی باکتری به نام باسیلوس اسفریتوس سمی تولید می کند که سبب مرگ لاروپشه می شود.

❖ مبارزه با پشه بالغ:

❖ سم پاشی به دو روش صورت می گیرد.

❖ سم پاشی ابقایی اماکن انسانی:

❖ که سم حدود ۲ تا ۶ ماه روی سطوح باقی می ماند و در ایران بخصوص از سموم آيگون و دايگون استفاده می شود.

❖ سم پاشی هوایی چندان موثر نیست.

❖ در ایران آنوفل استتفنی نسبت به بسیاری از حشره کشها نظیر DDT (دی کلرو دی فنیل تری کلرو اتان)، مالاتیون و دیلدیرین مقاومت پیدا کرده است.

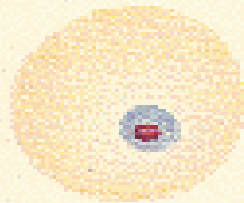

❖ دانستن اندوفیل یا اگزوفیل بودن پشه در مبارزه با آن بسیار مفید می باشد چرا که سمپاشی منزل در مورد پشه های اگزوفیل چندان مفید نیست.

❖ استفاده از پشه بند:

❖ استفاده گسترده از پشه بند به خصوص مواردی که با سم پیرتروئید آغشته باشد در کشورهای آفریقایی بسیار مفید است.

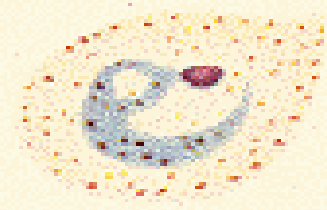
P. vivax

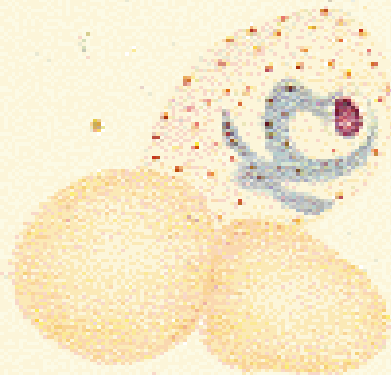
ring form

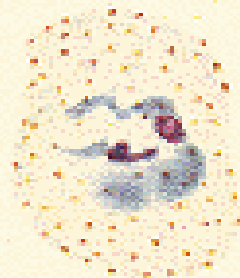
mature ring form

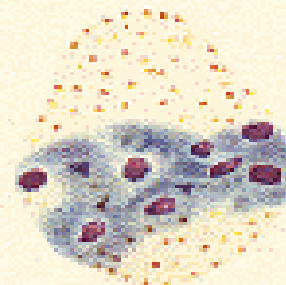
trophozoite

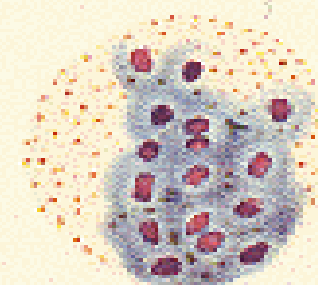
trophozoite

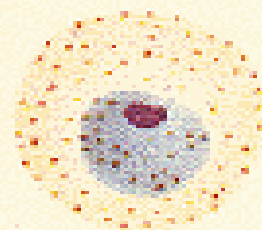
early schizont

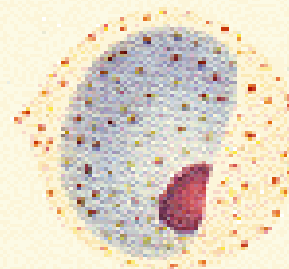
schizont

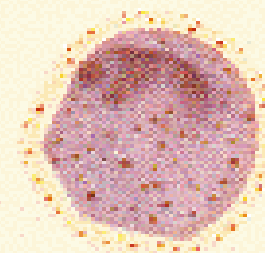
mature schizont

developing gametocyte

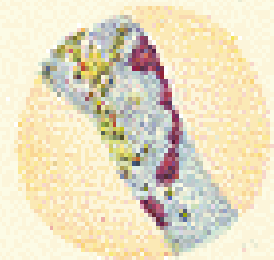
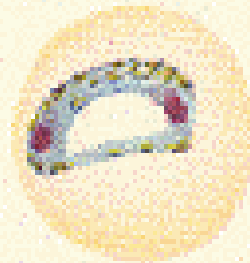

female gametocyte

male gametocyte

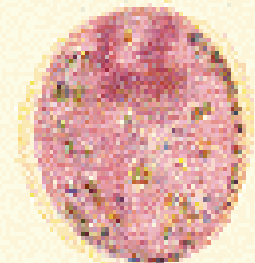
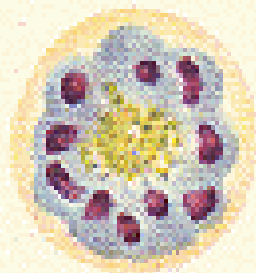
P. malariae

ring form

early band form

band form

early schizont

mature schizont

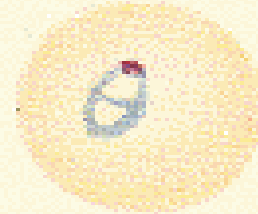
female gametocyte

male gametocyte

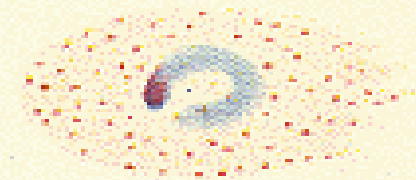
P. ovale

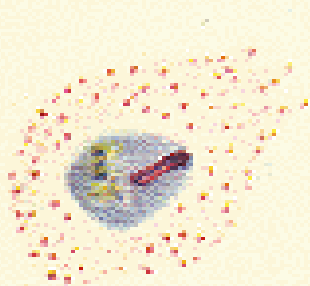
young ring

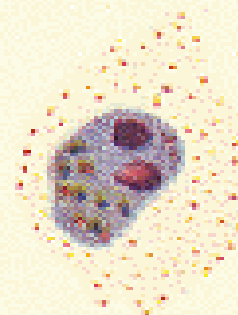
older ring

comet form

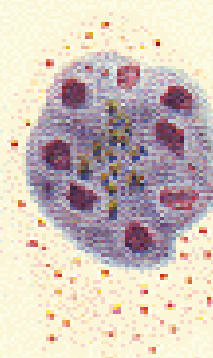
trophozoite

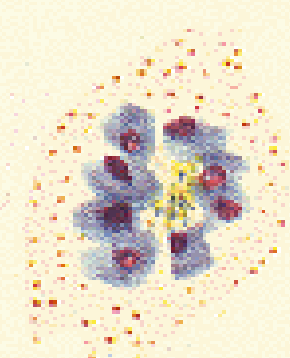
trophozoite

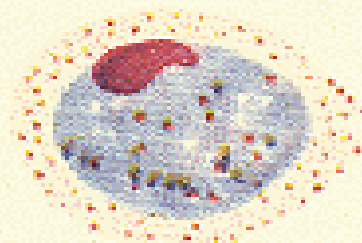
young schizont

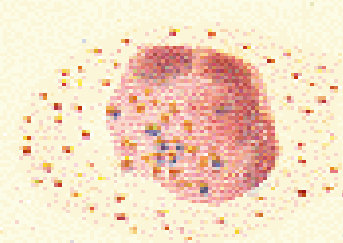
schizont

mature schizont

female gametocyte

male gametocyte

27

28

29

30

